

اعلامیه حقوق بشر سازمان همکاری اسلامی،

از توازی کارکردی تا کارکرد تکمیلی

محمد حسین مظفری *

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۳۱ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۴

DOI: 10.22096/hr.2021.528749.1309

چکیده

از اوایل دهه ۱۹۸۰ میلادی، سازمان کنفرانس اسلامی (سازمان) در صدد برآمد تا با تصویب اعلامیه حقوق بشر در اسلام (اعلامیه قاهره)، گفتمان حقوق بشری خاص خود را در توازی با نظام بین المللی حقوق بشر ایجاد کند. با تصویب اعلامیه قاهره در سال ۱۹۹۰، جدال میان دولت‌های غربی و کشورهای اسلامی بر سر تعارض مفاد آن با معیارهای حقوق بشر آغاز شد. اما در برنامه اقدام ۲۰۰۵ از گفتمان توازی کارکردی دست کشید و زمینه را برای بازنگری در اعلامیه قاهره فراهم کرد و در ۲۸ نوامبر ۲۰۲۰ «اعلامیه حقوق بشر سازمان همکاری اسلامی (اعلامیه جدید)» به تصویب رسید.

این مقاله با روش توصیفی و تحلیلی رویکرد کلی و ویژگیهای خاص فرایند بازنگری و تصویب اعلامیه جدید را بررسی می‌کند و نتیجه می‌گیرد که از نظر سیاسی، تدوین کنندگان اعلامیه جدید به «دستاوردی شگرف» دست یافته و ادبیات حقوق بشری سازمان را با گفتمان

* دکتری حقوق بین الملل مرکز صلح و گفتگو، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

اعلامیه حقوق بشر سازمان همکاری اسلامی، ... / مظفری ۱۹

بین‌المللی حقوق بشر هماهنگ کرده‌اند. اما صلاحیت و توانایی علمی برای انطباق معیارهای حقوق بشر با تعالیم و ارزش‌های اسلامی را فاقد بوده و در مواردی با رونویسی از روی اسناد بین‌المللی حقوق بشر، اعتبار علمی خود را مخدوش ساخته‌اند.

واژگان کلیدی: سازمان همکاری اسلامی؛ حقوق بشر؛ اعلامیه قاهره حقوق بشر در اسلام (CDHRI)؛ کمیسیون مستقل دائمی حقوق بشر؛ اعلامیه قاهره سازمان همکاری اسلامی در حقوق بشر (CDOHR).